

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Kolegium Gospodarki Światowej
Instytut Międzynarodowego Zarządzania i Marketingu

Mgr Pervez Akhtar

ZWIĄZEK POMIĘDZY POSTRZEGANĄ NIEPEWNOŚCIĄ OTOCZENIA BIZNESU, ELASTYCZNOŚCIĄ ŁAŃCUCHA DOSTAW A WYNIKAMI PRZEDSIĘBIORSTW: PRZYPADEK BRANŻY TESTYLNEJ W PAKISTANIE.

Praca doktorska w dziedzinie nauk o zarządzaniu napisana pod kierunkiem dr hab. Haliny Brdulak (promotor główny) i dra Piotra Zaborka (promotor pomocniczy)

Warszawa, 13 czerwca, 2018

STRESZCZENIE

W przeszłości, elastyczność produkcji należała do głównych narzędzi osiągnięcia przewagi konkurencyjnej. Rosnąca złożoność rynków i niestabilność otoczenia sprawiają, że zapewnienie większej elastyczności przedsiębiorstw jest obecnie ważniejsze niż kiedykolwiek wcześniej. Jednym z głównych czynników prowadzących do zwiększenia zapotrzebowania na elastyczność jest wzrost niepewności otoczenia biznesu związany z systematycznie rosnącą złożonością interakcji pomiędzy uczestnikami łańcuchów dostaw, tj. producentami, klientami, dostawcami i dystrybutorami. Dlatego przedmiotem zainteresowania naukowców powinna być nie tyle wąsko rozumiana elastyczność produkcji, co elastyczność całych łańcuchów dostaw. Mimo to, liczba publikacji na ten temat jest wciąż niewielka, co wskazuje na istnienie luki badawczej, do wypełnienia której próbuje przyczynić się niniejsza praca.

Stąd też, głównym celem pracy doktorskiej jest określenie jak elastyczność łańcucha dostaw wpływa na wyniki przedsiębiorstwa.

Szeroki przegląd literatury naukowej na temat zarządzania i elastyczności łańcucha dostaw stanowi teoretyczną podstawę opracowania modelu analitycznego ilustrującego współzależności pomiędzy elastycznością łańcucha dostaw, niepewnością otoczenia biznesu a wynikami przedsiębiorstwa. Elastyczność łańcucha dostaw jest zoperacjonalizowana jako konstrukt składający się z czterech wymiarów opisujących elastyczność w zakresie wdrażania nowych produktów, organizacji zaopatrzenia, produkcji i logistyki. Postrzegana niepewność otoczenia biznesu obejmuje trzy elementy: niepewność popytu, technologii i konkurencji. Model zakłada pozytywny związek wszystkich aspektów elastyczności z wynikami przedsiębiorstw przy moderującym efekcie postrzeganej elastyczności otoczenia. Związki opisane przez model są sformalizowane w postaci hipotez badawczych, które poddano empirycznej weryfikacji.

Dane do testowania hipotez zgromadzono w drodze badania sondażowego menedżerów zarządzających firmami z branży tekstylnej w Pakistanie. Z wysłanych 800 kwestionariuszy zwrócono 263 z pełnym kompletem odpowiedzi, co przełożyło się na współczynnik odpowiedzi na poziomie 32%.

Analiza danych jest wykonana za pomocą modelowania strukturalnego metodą cząstkowych najmniejszych kwadratów (PLS SEM), która pozwala na estymację wielu równań regresji ze zmiennymi ukrytymi w ramach jednego modelu statystycznego. Otrzymane miary dopasowania modelu do danych empirycznych wskazują na wysoki poziom trafności i rzetelności, co umożliwia wykorzystanie modelu do testowania hipotez badawczych.

Rezultaty wskazują, że dwa rodzaje elastyczności łańcucha dostaw (systemów produkcji i logistyki) są pozytywnie związane z wynikami przedsiębiorstw, podczas gdy elastyczność w zakresie źródeł zaopatrzenia nie ma istotnego związku. Ponadto, postrzegana niepewność łańcucha dostaw jest istotnym moderatorem dla związków pomiędzy elastycznością logistyki i elastycznością w zakresie nowych produktów. W szczególności wyższe poziomy postrzeganej elastyczności konkurencji zwiększają siłę pozytywnego związku pomiędzy elastycznością logistyki a wynikami przedsiębiorstwa. Natomiast, postrzegana elastyczność popytu wpływa na wzrost siły relacji pomiędzy elastycznością w zakresie nowych produktów a sprawnością przedsiębiorstwa, tak że przy wysokich poziomach niepewności związek ten staje się istotny statystycznie. Ogólnie, uzyskany model strukturalny wyjaśnia 57,6% wariancji wyników operacyjnych firm i 12,9% wyników finansowych.

Rezultaty badania sugerują, że elastyczność łańcucha dostaw rzeczywiście prowadzi do lepszych wyników firm, dotyczy to zwłaszcza dwóch aspektów elastyczności: logistyki i systemów predykcyjnych. Elastyczność w zakresie nowych produktów może być korzystna w warunkach podwyższonej niepewności popytu – przy niskiej postrzeganej niepewności wydaje się, że taka współzależność nie istnieje.

W związku z powyższym, menedżerowie powinni selektywnie inwestować w podnoszenie elastyczności, koncentrując się na systemach produkcyjnych i logistyce, oraz – gdy popyt charakteryzuje wysoka niepewność – na elastyczności w zakresie wdrażania nowych produktów.

Słowa kluczowe: elastyczność łańcucha dostaw, niepewność otoczenia biznesu, wyniki firm, przemysł tekstylny.